

PŘEHLEDNÝ OBSAH 8. SVAZKU

Předmluva k celému dílu	6
Předmluva k 8. svazku	7
Návod na použití příručky	7
V TVÁŘENÍ	
1 Teoretické základy tváření kovů	11
2 Objemové tváření kovů	18
3 Plošné tváření kovů	48
Literatura	80
W VÝROBKY ZE SLINOVANÝCH PRAŠKŮ	
1 Úvod	83
2 Výrobky práškové metalurgie	86
3 Technologičnost součástí práškové metalurgie	104
4 Mechanické vlastnosti materiálů a součástí vyrobených z práškových kovů	108
5 Směry vývoje slinovaných materiálů a součástí	109
Literatura	111
X VÝROBKY Z PLASTŮ	
1 Výrobky z plastů ve strojírenství	115
2 Přehled výrobních metod a jejich použitelnost	116
3 Navrhování výrobků z plastů	121
4 Spojování výrobků z plastů	136
Literatura	145
Y SVAŘOVÁNÍ SOUČÁSTÍ	
1 Úvod	149
2 Způsoby svařování a používané materiály	149
3 Technologičnost konstrukcí svarek	190
4 Technologičnost konstrukcí součástí spojovaných z odlitků, výlisků a válcovaných profilů	209
5 Pájené spoje	217
6 Lepené spoje	217
7 Nýtované spoje	217
Literatura	218
Z PROTIKOROZNÍ OCHRANA MATERIÁLŮ	
1 Koroze a ochrana proti korozi	223
2 Systém ochrany proti korozi	224
3 Ochrana proti korozi — technologie povrchových úprav	228
4 Obecné zásady bezpečnosti a ochrany zdraví	245
Literatura	247
Rejstřík	248

V TVÁŘENÍ

Obsah	10	2.5.1 Technologie protlačování	42
1 TEORETICKÉ ZÁKLADY TVÁŘENÍ KOVŮ (Ing. Lidmila)	11	2.5.2 Technologie vlačování	42
1.1 Podstata a klasifikace tváření	11	2.5.3 Možnosti využití součástí zhotovených OTS	43
1.2 Základy teorie tváření	11	2.5.4 Příprava polotovaru	45
1.2.1 Podstata plastické deformace	11	2.5.5 Velikost tvářecí síly	46
1.2.2 Vliv plastické deformace na strukturu a vlastnosti kovů	11	2.6 Technicko-ekonomické posouzení jednotlivých technologií objemového tváření	46
1.2.3 Tvářitelnost kovů	13	3 PLOŠNÉ TVÁŘENÍ KOVŮ (Ing. Novák)	48
1.2.4 Deformační odpor kovů	13	3.1 Možnosti plošného tváření kovů	48
1.2.5 Stav napjatosti a deformace	17	3.1.1 Základní práce a operace v technologii plošného tváření	48
2 OBJEMOVÉ TVÁŘENÍ KOVŮ (Ing. Lidmila)	18	3.1.2 Tvářitelnost za studena základních kovových materiálů	48
2.1 Možnosti objemového tváření	18	3.2 Konstrukce výstřížků	48
2.1.1 Přehled základních operací objemového tváření	18	3.2.1 Střížná síla a práce	54
2.1.2 Ohřev materiálu	21	3.2.2 Přesnost při stříhání	55
2.1.3 Obecné principy technologičnosti konstrukce	23	3.2.3 Technologické požadavky na konstrukci výstřížků	58
2.2 Konstrukce výkovků pro volné kování	23	3.3 Konstrukce výtazků	59
2.2.1 Metody volného kování	23	3.3.1 Postup při tažení	61
2.2.2 Přídavky a mezní úchytky volně kovaných výkovků	24	3.3.2 Tažná síla a práce	62
2.2.3 Technické požadavky a zásady konstrukce volných výkovků	25	3.3.3 Přesnost při tažení	63
2.3 Konstrukce zápusťkových výkovků	29	3.3.4 Technologické požadavky na konstrukci výtazků	64
2.3.1 Technologie zápusťkového kování	29	3.3.5 Další metody tažení	65
2.3.2 Výkres výkovku	29	3.4 Konstrukce ohýbaných součástí	67
2.3.3 Určení výchozího polotovaru	37	3.4.1 Ohýbací síla a práce	68
2.3.4 Stanovení kovací síly a práce	37	3.4.2 Poloměr ohybu neutrální vrstvy	68
2.4 Konstrukce výkovků zhotovených speciálními technologiemi	37	3.4.3 Pružení při ohýbání	69
2.4.1 Kalibrované výkovky	37	3.4.4 Technologické požadavky na konstrukci ohýbaných součástí	70
2.4.2 Rotačně kované výkovky	38	3.5 Konstrukce výlisků zhotovených speciálními technologiemi	72
2.4.3 Izotermicky kované výkovky	39	3.5.1 Tváření pomocí plastického prostředí	72
2.4.4 Výkovky kované na vodorovných kovacích strojích	39	3.5.2 Tlačení	75
2.4.5 Rozválnované výkovky	40	3.5.3 Zakružování tenkých profilů	76
2.4.6 Bezvýronkové kované výkovky	40	3.5.4 Tváření výbuchem	77
2.5 Konstrukce součástí pro objemové tváření za studena (OTS)	41	3.6 Technicko-ekonomické posouzení jednotlivých technologií plošného tváření	77
3 Technologičnost konstrukcí součástí spojovaných z oděsných, výstřihů a vřícovaných postelí	209	LITERATURA	80
4 Pájené spoje	217		
5 Lepené spoje	217		
6 Nýtované spoje	217		
7 Literatura	218		
Z PROTIKOROZNÍ OCHRANA MATERIÁLU			
1 Koroze a ochrana proti korozi	223		
2 Systém ochrany proti korozi	224		
3 Ochrana proti korozi – technologie povrchových úprav	228		
4 Obecné zásady bezpečnosti a ochrany zdraví	245		
5 Literatura	247		
Rejstřík	248		

W VÝROBKY ZE SLINOVANÝCH PRAŠKŮ (Ing. Bumbálek)

[V 1]	OBSAH	82	2.7	Materiály pro elektrotechniku	98
1	ÚVOD	83	2.8	Filtry	99
1.1	Prášky a jejich příprava	83	2.9	Keramické materiály	99
1.2	Lisování	83	2.10	Nanášení práškových materiálů žárovými nástřky	101
1.3	Slinování	84	3	TECHNOLOGIČNOST SOUČÁSTÍ VYRÁBĚNÝCH SLINOVÁNÍM PRAŠKŮ	104
1.4	Konečná úprava vlastností slinovaných výrobků	85	3.1	Návrh tvaru součástí pro slinování z prášků	104
2	VÝROBKY PRAŠKOVÉ METALURGIE	86	4	MECHANICKÉ VLASTNOSTI MATERIÁLŮ A SOUČÁSTÍ Z PRAŠKOVÝCH KOVŮ	108
2.1	Konstrukční materiály	86	5	SMĚRY VÝVOJE SLINOVANÝCH MATERIÁLŮ A SOUČÁSTÍ	109
2.2	Nástrojové materiály	86	[V 4]	LITERATURA	111
2.3	Speciální slitiny	93	[V 43]	ČSN ISO 8492-94 Zkouška tržek vzdušným	
2.4	Kluzné materiály	96	[V 44]	ČSN ISO 8493-94 Zkouška tržek vodivostním	
2.5	Třecí materiály	98	[V 45]	ČSN ISO 8494-94 Zkouška tržek lemováním	
2.6	Těsnicí materiály	98	[V 46]	ČSN ISO 8495-94 Zkouška tržek měřivostním přetlacením	
			[V 47]	ČSN ISO 8496-94 Zkouška tržek tahem přetlacením	
			[V 48]	ČSN ISO 8415-69 Zkouška tržek z slitinových slitin rozvíjením	
			[V 48a]	ČSN EN 10218-1-95 Ocelové válce z výrobky z drátu. Všeobecné. Část 1: Zkoušební metody	
			[V 48b]	ČSN ISO 9649-94 Kovové materiály. Zkouška drátů střídivým kroucením	
			[V 49]	ČSN ISO 7802-94 Kovové materiály. Zkouška drátů navlečením	
			[V 50]	ČSN ISO 7800-94 Kovové materiály. Zkouška drátů kroucením	
			[V 51]	ČSN ISO 7801-94 Zkouška drátů střídivým kroucením	
			[V 52]	ČSN 42 0426-83 Zkouška přetlacením	
			[V 53]	ČSN 42 9001-69 Výrobky ocelové válné v obyčejném provedení	
			[V 54]	ČSN 42 9002-68 Rozdělení válnostových výrobků podle složitosti tvaru	
			[V 55]	ČSN 42 9010-69 Výrobky ocelové válné v obyčejném provedení. Kování tyče. Přílohy na obrábění a mezní úchytky	
			[V 56]	ČSN 42 9011-69 Výrobky ocelové válné v obyčejném provedení. Podlání. Přílohy na obrábění a mezní úchytky	
			[V 57]	ČSN 42 9012-69 Výrobky ocelové válné v obyčejném provedení. Kroucení a kroušové dráty. Přílohy na obrábění a mezní úchytky	
			[V 58]	ČSN 42 9013-69 Výrobky ocelové válné v obyčejném provedení. Kroušinky. Přílohy na obrábění a mezní úchytky	
			[V 59]	ČSN 42 9014-69 Výrobky ocelové válné v obyčejném provedení. Duží slitina. Přílohy na obrábění a mezní úchytky	
			[V 60]	ČSN 42 9030-85 Výrobky ocelové zápatkové. Přílohy na obrábění a mezní úchytky rozměrů a tvarů	
			[V 61]	ČSN 42 9240-82 Výrobky zápatkové z neřetěných kovů. Rozměry	

Výrobky ze slinovaných prášků

[V 19] Hájek, M. – Mádrl, L.: Všeobecné talení plechu na válnu. SNTL 1996.

[V 20] ČSN 22 286-1-96 Soustava tolerancí a složených ISO. Část 1: Základní ustanovení úchytky a složených . . . . .

[V 21] ČSN 22 20286-2-96 Soustava tolerancí a složených ISO. Část 2: Tabulky sítí tolerancí a mezních úchytek pro díly a třídy . . . . .

[V 22] ČSN 01 7009-73 Výpočet rovinných oblouků obklopených síťovými . . . . .

[V 23] ČSN 22 6001-67 Návrhové technologie válných křivek . . . . .

[V 24] ČSN 22 6015-75 Sřídada a sřídání válné. Směrnice pro výpočet a konstrukci . . . . .

[V 25] ČSN 22 6085-68 Protahování ocelových válných plechu. Otvory pro metrický závit . . . . .

[V 26] ČSN 22 7005-92 Protahování ocelů na studna. Všeobecné požadavky na konstrukci a výpočet . . . . .

[V 27] ČSN 22 7301-69 Talení druzích válnostových výrobků. Směrnice pro konstrukci . . . . .

[V 28] ČSN 22 7303-67 Talení druzích válnostových výrobků. Směrnice pro konstrukci . . . . .

[V 29] ČSN 22 7330-62 Postupná talění pro kroušové výrobky. Směrnice pro konstrukci . . . . .

[V 30] ČSN 22 7340-90 Otváda. Všeobecné požadavky na konstrukci a výpočet . . . . .

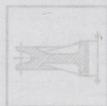
[V 31] ČSN 22 8306-90 Zápatky pro válné kovové lisy. Tech. požadavky na konstrukci . . . . .

[V 32] ČSN 22 8307-70 Zápatky pro vodotěsné kovové lisy. Směrnice pro konstrukci . . . . .

[V 33] ČSN 33 8308-70 Zápatky pro buchary. Směrnice pro konstrukci . . . . .

X VÝROBKY Z PLASTŮ (Ing. Kolouch)		
	OBSAH	114 3
1	VÝROBKY Z PLASTŮ VE STROJÍRENSTVÍ	115
1.1	Charakteristické vlastnosti výrobků z plastů	115
1.2	Typická použití	116
2	PŘEHLED VÝROBNÍCH METOD A JEJICH POUŽITELNOST	116
2.1	Vstřikování termoplastů	116
2.2	Vstřikování strukturálních pěn	119
2.3	Vstřikování reaktoplastů	119
2.4	Lisování reaktoplastů	119
2.5	Slinování	119
2.6	Odlévání	119
2.7	Vytlačování	119
2.8	Vakuové tvarování	120
2.9	Vyfukování nádob	120
2.10	Rotační slinování	120
2.11	Výroba skelných laminátů	120
	3 NAVRHOVÁNÍ VÝROBKŮ Z PLASTŮ	121
	3.1 Dimenzování	121
	3.1.1 Základy pevnostních výpočtů	121
	3.1.2 Vliv struktury	124
	3.1.3 Volba materiálu	125
	3.1.4 Tolerance rozměrů	126
	3.2 Zásady konstrukčního řešení	126
	3.2.1 Výstřiky z termoplastů	126
	3.2.2 Výlisky a výstřiky z reaktoplastů	130
	3.2.3 Odlévané výrobky	133
	3.2.4 Výrobky ze skelných laminátů	134
	3.2.5 Další konstrukční řešení	135
	4 SPOJOVÁNÍ VÝROBKŮ Z PLASTŮ	136
	4.1 Závitové spoje	136
	4.2 Nýtové spoje	139
	4.3 Zaklapovací spoje	141
	4.4 Svařované spoje	143
	4.5 Lepené spoje	144
	LITERATURA	145

Y SVAŘOVÁNÍ

1	ÚVOD (Ing. Daněk)	149	2.6.1	Kontrola svarových spojů	188
2	ZPŮSOBY SVAŘOVÁNÍ A POUŽÍVANÉ MATERIÁLY	149	2.6.2	Zkoušky svarů a svařovaných konstrukcí	188
2.1	Technologické metody tavného svařování (Ing. Daněk)	152	3	TECHNOLOGIČNOST KONSTRUKCÍ SVARKŮ (Ing. Martinisko)	190
2.1.1	Plamenové svařování	152	3.1	Všeobecné zásady technologičnosti svařovaných částí	190
2.1.2	Obloukové svařování	153	3.2	Technologičnost konstrukcí svarků z pevnostního hlediska	190
2.1.3	Elektrostruskové svařování	158	3.3	Technologičnost konstrukcí svařovaných rámu a příhradových nosníků	190
2.1.4	Aluminotermické svařování	159	3.4	Technologičnost konstrukčních prvků z trubek	190
2.1.5	Elektronové svařování	159	3.5	Spojování prvků tlakových nádob	190
2.1.6	Laserové svařování	160	3.6	Technologičnost konstrukcí prvků a skupin svařovaných odporovým svařováním	199
2.2	Svařitelnost ocelí a litin. Kritéria svařitelnosti (Ing. Pospíšil)	161	3.7	Ekonomická analýza svařování konstrukčních částí	207
2.2.1	Svařitelnost ocelí nelegovaných uhlíkových, uhlíko-manganových a mikrolegovaných	163	4	TECHNOLOGIČNOST KONSTRUKCÍ SOUČÁSTÍ SPOJOVANÝCH Z ODLITKŮ, VÝLISKŮ A VÁLCOVANÝCH PROFILŮ (Ing. Martinisko)	209
2.2.2	Svařitelnost nízkolegovaných a střednělegovaných ocelí	165	4.1	Všeobecné principy konstruování	209
2.2.3	Svařitelnost vysokolegovaných ocelí	165	4.2	Součásti svařené z odlitků	210
2.2.4	Svařitelnost ocelí na odlitky	168	4.3	Součásti svařené z odlitků, výlisků z plechu a trubek	211
2.2.5	Svařitelnost litin	168	4.4	Součásti svařené z výtoků, výlisků z plechu a profilových tyčí	212
2.3	Svařitelnost neželezných kovů a slitin (Ing. Pospíšil)	170	4.5	Součásti spojené z odlitků, výlisků a tvářených profilů	212
2.3.1	Svařitelnost slitin hliníku a hořčíku	170	4.6	Rozměrové tolerance součástí ze smíšených konstrukčních prvků	214
2.3.2	Svařitelnost mědi a jejích slitin	170	4.7	Příklady	217
2.3.3	Svařitelnost titanových slitin	171	5	PÁJENÉ SPOJE (Ing. Kopriva)	217
2.3.4	Svařitelnost těžkotavitelných kovů a slitin	172	6	LEPENÉ SPOJE (Ing. Kopriva)	217
2.3.5	Svařitelnost různorodých kovů	172	7	NÝTOVÉ SPOJE (Ing. Kopriva)	217
2.4	Napětí a deformace ve svařcích (Ing. Daněk)	172		LITERATURA	218
2.4.1	Příprava polotovárů před svařováním a postup svařování	175			
2.4.2	Opatření pro snížení pnutí a zamezení deformace svarků	178			
2.5	Metody svařování s použitím tlaku (Ing. Daněk)	179			
2.5.1	Odporové svařování	179			
2.5.2	Třecí svařování	186			
2.5.3	Dífuzní svařování	186			
2.5.4	Výbuchové svařování	187			
2.6	Vady svarů (Ing. Daněk)	187			

Z PROTIKOROZNÍ OCHRANA MATERIÁLŮ (Ing. Tůlka)

	OBSAH	222	3.2.8 Silikátování	234
1	KOROZE A OCHRANA PROTI KOROZI	223	3.2.9 Sdružené typy úprav	234
1.1	Definice koroze	223	3.2.10 Chemické pokovování	234
1.2	Formy korozního znehodnocování	223	3.3 Elektrochemické úpravy povrchu	234
2	SYSTÉM OCHRANY PROTI KOROZI	224	3.3.1 Elektrolytické odmašťování	234
2.1	Definice systému ochrany proti korozi	224	3.3.2 Elektrolytické leštění	235
2.2	Volba korozně odolných materiálů	225	3.3.3 Elektrochemická oxidace	235
2.3	Konstrukční úpravy výrobků	226	3.3.4 Galvanické pokovování	235
2.4	Úprava korozního prostředí	227	3.4 Tepelné úpravy povrchu	236
2.5	Ochranné povlaky	227	3.4.1 Povlakování z taveniny	236
2.6	Dočasná ochrana proti korozi	228	3.4.2 Povlakování žárovým stříkáním	237
3	OCHRANA PROTI KOROZI – TECHNOLOGIE POVRCHOVÝCH ÚPRAV	228	3.5 Chemicko-tepelné úpravy	237
3.1	Mechanické úpravy	229	3.5.1 Difuzní syčení povrchu nekovy	237
3.1.1	Broušení, leštění, kartáčování	229	3.5.2 Difuzní syčení povrchu kovy	237
3.1.2	Omlánání	229	3.6 Povrchové úpravy ve vakuu	237
3.1.3	Otryskávání	230	3.6.1 Fyzikální povlakování (PVD)	237
3.2	Chemické úpravy	231	3.6.2 Chemické povlakování (CVD)	238
3.2.1	Odmašťování	232	3.7 Úpravy povrchu organickými materiály	238
3.2.2	Moření, Odrezování	232	3.7.1 Povlaky z nátěrových hmot	238
3.2.3	Chemické leštění	232	3.7.2 Povlaky z práškových plastů	241
3.2.4	Dekapování	233	3.8 Úprava povrchu smalty	242
3.2.5	Pasivace, Chemická oxidace	233	3.9 Dočasná ochrana proti korozi	242
3.2.6	Fosfátování	233	3.9.1 Varianty dočasné ochrany	243
3.2.7	Chromátování	233	3.9.2 Konzervace výrobků	243
			3.9.3 Vnitřní ochranné balení	244
4	OBECNÉ ZÁSADY BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ	245		
	LITERATURA	247		

